Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 252/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sähkönsiirtolinjojen lunastuskorvauksia koskevasta selvitystyöstä ja lain muutostarpeista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Vesa Kallion ym. /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 252/2025 vp:

> Milloin eduskunnan edellyttämä kiireellinen selvitystyö valmistuu ja milloin uudistettujen säännösten arvioidaan olevan eduskunnan käsittelyssä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sähkönkulutuksen kasvaessa ovat myös voimalinjojen rakentamishankkeet lisääntyneet eri puolilla Suomea. Tällaisten yhteiskunnan kannalta merkittävien hankkeiden toteuttamiseksi tarpeellisten alueiden hankkimiseksi turvaudutaan tyypillisesti lunastusmenettelyyn, jolloin alueet voidaan tarvittaessa hankkia maanomistajien tahdosta riippumatta. Kuten kirjallisessa kysymyksessä todetaan, on hankkeiden lisääntyminen nostanut esiin kysymyksiä lunastuskorvausten suuruudesta ja maanomistajien aseman oikeudenmukaisuudesta lunastustilanteissa. Asia on tunnistettu valtioneuvostossa ja pidän tärkeänä sen lisäselvittämistä.

Lunastuskorvauksen määräämisen perusteista säädetään lunastuslaissa (603/1977). Lunastuslakiin hiljattain tehdyt päivitykset (muutossäädös 520/2025, tullut voimaan 1.8.2025) korottavat lunastuskorvausten tasoa pakkolunastuksissa ja näin vahvistavat täyden korvauksen vaatimuksen toteutumista ja parantavat lunastettavan omaisuuden haltijan asemaa. Lainmuutokset, mukaan lukien kohteen- ja haitankorvaukselle suoritettava 25 %:n korotus, toteuttavat osaltaan pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan omaisuudensuojaa vahvistetaan korottamalla voimansiirtolinjojen lunastamisesta maksettavia korvauksia.

Voimalinjalunastuksiin liittyvät erityiskysymykset nousivat esille lakiehdotuksesta annetuissa lausunnoissa, joissa esitettiin erilaisia ratkaisumalleja maanomistajien aseman parantamiseksi. Esityksen valmistelussa ei kuitenkaan aikataulullisista syistä johtuen ollut mahdollista sisällyttää esitykseen kokonaan uusia säännöksiä, jotka myös edellyttävät laajempaa selvitystä ja vertailua. Ministeriöiden välisissä keskusteluissa päädyttiin siihen, että näitä voimalinjojen rakentamiseen liittyviä ja osin eri ministeriöiden toimialaan sijoittuvia kysymyksiä tarkasteltaisiin keskitetysti oikeusministeriön johdolla käynnistettävässä selvitystyössä. Eräät näistä kysymyksistä

(esimerkiksi metsämaan arvonmääritykseen liittyen) koskevat enemmänkin lain soveltamisen käytäntöjä kuin lainsäädännön mahdollisia muutostarpeita.

Selvityshankkeessa tarkoituksena on arvioida muun muassa hankkeen tuottaman hyödyn huomioon ottamista maanomistajille maksettavissa lunastuskorvauksissa. Työssä tullaan siis arvioimaan, kuinka lunastuskorvauksissa voitaisiin ottaa huomioon se hyöty, joka voimalinjan rakentamisesta voimalinjan omistajalle koituu. Lisäksi selvityshankkeessa on tarkoitus selvittää metsäalueiden arvonmääritykseen liittyviä kysymyksiä ja metsämaasta maksettavia korvauksia koskevaa käytäntöä.

Selvitystyö on tarpeellinen vastaamaan voimalinjalunastusten erityiskysymyksiin tarjoamalla mm. oikeudellista punnintaa ja kansainvälistä vertailua siitä, minkälaisia ratkaisuja Suomessa voidaan toteuttaa ja entisestään parantaa omaisuudensuojaa voimalinjalunastuksissa.

Selvityshankkeen valmistelu käynnistettiin oikeusministeriössä jo lunastuslain päivitystä koskenutta hallituksen esitystä (HE 218/2024 vp) annettaessa. Selvitystä koskeva, kirjallisessa kysymyksessä mainittu eduskunnan vastaus on huomioitu valtioneuvostossa ja selvityshanketta viedään eteenpäin ilman ylimääräistä viivytystä. Selvitystyön kilpailutus on parhaillaan käynnissä. Oikeusministeriö tulee tiedottamaan, kun selvitystä koskeva hankintasopimus on solmittu. Selvitystyön laajuudesta johtuen sen toteuttamiselle on päätetty varata aikaa 6 kuukautta. Selvitystyön aikataulu tarkentuu sen käynnistyttyä ja vasta selvityksen valmistuttua voidaan tunnistaa mahdolliset lainsäädäntötarpeet. Selvitystyön pohjalta päätetään tarvittaessa lainsäädäntöhankkeen käynnistämisestä, jolloin arvioidaan myös sen aikataulua ja etenemistä eduskuntakäsittelyyn.

Helsingissä 22.9.2025

Oikeusministeri Leena Meri

VN/26993/2025-OM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Meri Leena 913084540

2025-09-22